

עין משפט
נר מצוה

לא א ב מיי פטיי מה' אבירי חילא ה' ל טושיב אהי' קי ד טפיי לב ג מיי פיי מה' נחלת ה' יי פמ עשן ט טושיב חורמ פיי רש פטיי י: לג ד מיי פיי מה' אבירי חילא ה' ל ט טושיב יודי קי ק' טפיי ג [א]: ל' ה ו מיי טס פטיי ה' ל ט טושיב אהי' קי ד טפיי ל: לה ז מיי פיי מה' אבירי חילא ה' ל ט טושיב חורמ פיי רש פטיי י: רכט טפיי א:

גליין הש"ס

גמ' שלשה נאמני. עין מרדכי כיר ויבט פ' סיה:

לעני רש"י

שלח' [שורבי'ור]. חזרו [איל].

חוב' ר"י חוקן

חיה. מילדת. נאמנת לומר זה בן פלוני זה בן פלוני. עירי. על הולד לומר זה בן מזה. דלת ליה חוקה דכשות. שלא נדע לבריות מי הוא הבשר הם עדין כקביעותם שלא יצאו מביה דנימא דמרבא פריש. ליה מבריה. אם שנים מבריות על המקח. המוכר ליה כשנים נאמר ליה מבריה. אינו נאמן. אפילו בעד אחר. פריש' ט' שמקחו ביד המוכר שדק דיק המוכר לוי מכר כדי שלא יזון מה שסבר לראובן לשמועו. נאמן. דבין דחו לא רמיא עליה לא דיק לומר פטור מלשונו אפילו בעד אחר אינו נאמן. ואע"י דסודרי בבבא דאן מהו דלא מצי למוכר ליה.

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

בד"א בוסן שמקחו בידו. פירש בקונטרס דרמי עליה למידק לפי שהא נמי פטרע אס יחזור בני שנתן המעות ויחזיר לפי דמיו אבל בזמן שאין מקחו בידו אלא שניהם אחושים זו אינו נאמן דמיו דלא עליה רמיא לא דייק לומר מי הוה ופריך וימיא וזי ממאן נקיע אפין מקחו בידו פריך לפירוש הקונטרס דפי' ט' שלא קבל המעות אלא מאלה מזה והא ודלא מידכר דכיר ממאן קביל וזי ומשני אלא דנקיע וזי מתרבייה ולא ידע כו"א ולפי זה אמרינן דלפילו אמר שידע לא להימני משום דלא רמי עליה למידק כל שיעט הקונטרס ומה שפי' דפריך אפין מקחו בידו דקאמר דליו נאמן ופריך וימיא וזי ממאן נקיע פירוש ולאיתו שנתן לו המעות ודאי נמראה קשה ט' דמאי י' לנו להאמינו טפי מעד אחד דלמא דמיון שאין מקחו בידו לא שייך לומר מינו כדי להאמינו לכן פי' רמ"י בזמן שמקחו בידו ולא הוה נאמן מטעם מינו דמאי אמר הוא מוכרתי או חורמי וקניתיו אבל אין מקחו בידו אינו נאמן דלא לא שייך מינו ופריך וימיא וזי ממאן נקיע נהי נמי דמקחו בידו אמאי נאמן אס יאמר אמי שלא ט' קבל המעות לזה נמרימי דמשמע דנאמן בכל ענין ואמאי נאמן הוה מינו נמקום עדים דאין קביל דלאיתו שנתן המעות נמראה ומשני דנקיע וזי כו' ולפי זה גרסי' ולא לדיעי: ולא חוששין ל' לדיעי דודאי חיישינן לדיעימא אי הוה ידע ולפי זה ל"ל שלא ידע שאס ידע הוה אמרי' נמראה לזה אך כריש בנא מיעא (דף ב:) גבי שנים אחושים נטילת דמוק' ליה בנמרה נמקח וממכר פריך מקח וממכר ימיא וזי ממאן נקיע ופירש התם רש"י כפי שטתו דהכל ועוד פירש התם אע"ג דאמר כפ' נמרה דקידושין בזמן שאין מקחו בידו אינו נאמן והכל הו' אפין מקחו בידו דמרייהו אדוקין נטילתו ומאי פריך כיה המוכר נאמן הא מוקמינן התם דנקיע וזי מתרבייה והשתא כ"ד דלא נקיע וזי אלא מהד אך לפרי' קשה דמאי פריך התם וימיא וזי ממאן נקיע והא לפירושו אע"ג דלא נקיע וזי אלא מהד אפין נאמן להאמינו כדפירשית לכן ל"ל התם וימיא וזי ממאן נקיע כלומר היכי קמי נמרי' זה יסבע שאין לו זה פחות מהליה כו' נשאל לומר ממאן קבל המעות וליהו כעד אחד לפטור אח מי שמסית אפי' משבועת הסיקת ולחייב זה כשנגדו שבועה דאורייתא אבל להוליא ממון מזה ולמסור לזה פשיטא דליו נאמן רק כדפירשית ומשני דנקיע וזי מתרבייה וגם לפירוש זה גרסי' לא ידע אך זה הוא ידע פשיטא שאנו חוששין לדיעימא לחייב לזה

גליין הש"ס

גמ' שלשה נאמני. עין מרדכי כיר ויבט פ' סיה:

לעני רש"י

שלח' [שורבי'ור]. חזרו [איל].

חוב' ר"י חוקן

חיה. מילדת. נאמנת לומר זה בן פלוני זה בן פלוני. עירי. על הולד לומר זה בן מזה. דלת ליה חוקה דכשות. שלא נדע לבריות מי הוא הבשר הם עדין כקביעותם שלא יצאו מביה דנימא דמרבא פריש. ליה מבריה. אם שנים מבריות על המקח. המוכר ליה כשנים נאמר ליה מבריה. אינו נאמן. אפילו בעד אחר. פריש' ט' שמקחו ביד המוכר שדק דיק המוכר לוי מכר כדי שלא יזון מה שסבר לראובן לשמועו. נאמן. דבין דחו לא רמיא עליה לא דיק לומר פטור מלשונו אפילו בעד אחר אינו נאמן. ואע"י דסודרי בבבא דאן מהו דלא מצי למוכר ליה.

מסורת הש"ס

אין זו משום אסופי. דאי לאו דכשר הוא לא הוה טרחה ביה למימהל ליה: משלטי דמסי. איבירו ממוקנים ומיושרים: אין זו משום אסופי. דאי פסול הוא לא הוה מתקנה ליה הוליא ודעה להשליכו אלא מחמת רעבון השלך. ל"א משלטי דמסי איבירו גדולים ומלובן ומזורז אין זה מונע אלא בעגלה שמתוך תשמיש מדיר הולד מלובן ומזורז דלאחר במסכת נה (דף לא.) ג' חדשים אחרונים תשמיש יפה לנאה ויפה לולד שמתוך כך הולד מזורז ומלובן: דמסי. איבירו כמו הדומי ניהמיה דעירובין (דף ג.) והדמיון מתעבדו דלניאל (ז): מלי כוחלא. קנינות עיניו ליפסו: רמי חומרי. קשרים שעושים לרפואה ומולין להיעוק דלמרינן במסכת שבת (דף יז.) הניס יולאס דנקיטין: סלי פיקא. קמיע של כתב: סלי קמיע. של עיקרין: אין זו משום אסופי. דהא חסה על חייו והויחא חמילתה שזהבתי ולא השליכתי למוט: סלי דייקלא אי מטיא ליה חיה רע. ויולה לטורפו משס י' זו משום אסופי. כללו של דבר כל מקום שיש להצין לדעת מיתה השליכתה ולא חסה עליו י' זו משום אסופי: ורדא דמסיא למסא. אי סלי נאלין שסמו ורדא שגרי' בלע"ז אי סמיכא למתא אע"ג דלא מטיא ליה חיה י' זו משום אסופי דלאחר צעריה פסחים (פסחים דף ק"א.) ורדא דמסיא למתא לא פחיתא משמין שדי: כי כנישא. בני כנסיות שלהס חון לעיר הוה וזי לא שכימי זה רבים כגון אורחסי י' דלא ממוקיים: פירא דפוטלי. נמלא צפירה העשויה להטיל סס גרעיני חמרים למאלל בהמות י' זו משום אסופי דחון לעיר עבדי ליה ושכימי כזו מוקין: תריפסא דנכרא. נמטהו בעריה והשליכתהו לאמלעית הנגר מקום שהספיות עוברות תמיד אין זו משום אסופי דלכן טרחה להוליכו עד תריפוס הנגר שיעברו ספיות סס וימלאו: פירא. מקום שיפוע הנגר ע"י הפשרת שלגים שאין דרך ספיות לעבור סס י' זו משום אסופי: נאמני עילוי. לומר בנינו הוא: כשני רעבון. שהרבה נשלטין לא ראו חכמים לפוסלם מחמת יולאס קול: נאמני אלא. ולא לאחר זמן אבל כל שאר הגאמנין נאמניס נמי לאחר זמן: ופוערס חכרופי. זה יא' מן העומאה כדמפרש: זה יא' ראשון. וכבר הוא: אס הסוקק על עומדה. כדמפרש דלא אהדרא אפה נאמנת: ואס לאו. דלהדרא אפה אינה נאמנת: שפיו ישניות. במסכת נדה (דף ס"א.) מוקי לה כמשולבות ודבוקות זו בזו: כשיעור ווסת. לאחר מליאה מיד ובמסכת נדה (דף י"ד.) מפרש שיעור ווסת בלד המשקוף ואינו מחוסר אלא נשים שילדו צנית אחד אשת כהן ולי נתין וממרוס: שלא קרא עליה ערער. שלא יא' מעורר על הולד לומר זה בנה של אשת ממור: היכא דאייס ליה חוקק דכרופ. שפיו מוחקין זו בחוקק כשר: אבל היכא דלם ליה חוקק דכרופ. שלא נודע לצריות מי הוא הכשר ולא יא' אחד מהס די ספק: נאמן בעל המקח. סופא דנרייתא דלעיל: לזה חכמינו כו'. אס שנים מעוררין על המקח זה אומר מכרתי לי זה אומר לי מכרתי ושלי המקח. לקמן מוקי ליה שניהם נמנו לו דמיס כל אחד ואחד דמיס שלמים אחד מדעתו ואחד בעל כרחו: בזמן שמקחו בידו. דרמיא עליה למידק שלא לחזור לטו מזה ולהחזיר לו דמיו וימן המקח למי שלא נמכר לו דקס ליה בני שפרעו) הילך מידק דייק: אבל בזמן שאין מקחו בידו. ושהייה אחושים זו אינו נאמן דמיון דלאו עליה רמיא מי לא דייק לומר למי הוא: וימיא

מוקף רש"י

אבל אין מקחו בידו אינו נאמן. שלם נאמן לומר כל כך ליות זכר מאחר ששניהם מוחזרין כפיטוק דמיה ב"ב ג.

מוקף תוספות

א. כלומר ואינו ידע לנו בעדים מהו שקל מרעיהו ומיהו בעל כרחיה ולא גרסינן ולא ידע. ורש"י א. ב. (בראשית ב"ב פ"א אות ד' וחוסין טור ג' ח"ט ה"ח.) ג. ע"י מרשי"א שנקט שהגרסא הנוכח נכ"א ילא ידע' וכן הגירסא בראשית ב"ב פ"א ס"ט בחוסין טור. אולם הכ"ח והגרי"א והפולפולא חריפתא מביהים אח הראשית שצ"ל ילא ידע' ד. החוסין טור ככ"א את זה כשם ר"ח.

גליין הש"ס

גמ' שלשה נאמני. עין מרדכי כיר ויבט פ' סיה:

לעני רש"י

שלח' [שורבי'ור]. חזרו [איל].

חוב' ר"י חוקן

חיה. מילדת. נאמנת לומר זה בן פלוני זה בן פלוני. עירי. על הולד לומר זה בן מזה. דלת ליה חוקה דכשות. שלא נדע לבריות מי הוא הבשר הם עדין כקביעותם שלא יצאו מביה דנימא דמרבא פריש. ליה מבריה. אם שנים מבריות על המקח. המוכר ליה כשנים נאמר ליה מבריה. אינו נאמן. אפילו בעד אחר. פריש' ט' שמקחו ביד המוכר שדק דיק המוכר לוי מכר כדי שלא יזון מה שסבר לראובן לשמועו. נאמן. דבין דחו לא רמיא עליה לא דיק לומר פטור מלשונו אפילו בעד אחר אינו נאמן. ואע"י דסודרי בבבא דאן מהו דלא מצי למוכר ליה.

